

LIGJ

Nr.9952, datë 14.7.2008

PËR PARANDALIMIN DHE KONTROLLIN E HIV/AIDS-IT

Në mbështetje të neneve 78 dhe 83 pika 1 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

KUVENDI I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

VENDOSI:

KREU I

DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1

Qëllimi i ligjit

Ky ligj vendos rregullat për parandalimin dhe kontrollin në marrjen e masave për HIV/AIDS-in, kujdesin, trajtimin dhe mbështetjen për personat që jetojnë me HIV/AIDS.

Neni 2

Fusha e zbatimit

Ky ligj zbatohet nga/ndaj personat/personave fizikë dhe juridikë, vendas ose të huaj, me vendbanim/vendqëndrim ose seli në Republikën e Shqipërisë.

Neni 3

Përkufizime

Në këtë ligj termat e mëposhtëm kanë këto kuptime:

1. “HIV” është bashkimi i shkronjave fillestare të emrit të virusit, që shkakton AIDS-in, sipas terminologjisë anglo-saksone, “Human Immunodeficiency Virus” (Virusi i pamjaftueshmërisë imunitare njerëzore). Përkufizimi shkencor i referohet atij të dhënë nga Organizata Botërore e Shëndetësisë.
2. “AIDS” është shkurtimi i shprehjes në anglisht të “Acquired Immune Deficiency Syndrome” (Sindroma e pamjaftueshmërisë imunitare të fituar), e cila është forma më e rëndë e infeksionit nga virusi HIV. Sindroma e pamjaftueshmërisë imunitare të fituar (AIDS) është bashkësia e shenjave dhe çrregullimeve të organizmit, që shfaqet si rezultat i pamjaftueshmërisë së gjendjes mbrojtëse të tij nga veprimi i virusit HIV dhe e ekspozon atë ndaj infeksioneve të tjera.
3. “Infeksione oportuniste” janë infeksionet që shkaktohen nga mikrobe (bakterie, protozore, kërpudha dhe viruse), që shfrytëzojnë gjendjen e dobësuar mbrojtëse të organizmit, në rastin konkret të shkakuar nga virusi HIV. Nëse nuk do të ekzistonte kjo gjendje e dobësuar mbrojtëse, këto mikrobe nuk do të shkaktonin infeksion.

4. “Stigmatizim” është sjellja e përbuzjes ose e mosrespektimit të një personi, për shkak të qenies ose të dyshimit se është i infektuar me HIV, ose se ka marrëdhënie të ngushta me një person të infektuar apo të dyshuar si të infektuar me HIV.
5. “Diskriminim” është akti i largimit, kundërshtimit, izolimit, keqtrajtimit, turpërimit, paragjykitimit ose kufizimit të të drejtave të një personi tjetër, për shkak të qenies ose të dyshimit se është i infektuar me HIV, ose ka marrëdhënie të ngushta me një person të infektuar apo të dyshuar si të infektuar me HIV.
6. “Sjellje me rrezikshmëri të lartë” janë të gjitha sjelljet e vërtetuara, që favorizojnë transmetimin e virusit HIV.
7. “Ekspozim ndaj HIV-it” është ekspozimi ndaj kontaktit të drejtpërdrejtë me faktorë të mundshëm, të vërtetuar, që favorizojnë transmetimin e virusit HIV.
8. “Mbikëqyrje (survejancë) epidemiologjike e HIV/AIDS-it” është grumbullimi, në mënyrë të rregullt dhe sistematike, i informacionit për treguesit epidemiologjikë të HIV/AIDS-it, për grupet me rrezikshmëri të lartë, për të njohur prirjen në kohë dhe rezultatet për kontrollin dhe parandalimin e HIV/AIDS-it, si dhe për të siguruar informacion për planifikimin, parandalimin, kontrollin dhe zhvillimin e efektshmërisë së masave të marra.
9. “Mbikëqyrje (survejancë sentinel) e HIV/AIDS-it” është grumbullimi i informacionit, nëpërmjet testimeve të rregullta dhe sistematike, për virusin HIV, të grupeve të përzgjedhura për këtë objekt, për të monitoruar ritmet dhe prirjen në kohë të HIV-it, si dhe për të siguruar informacion për planifikimin, parandalimin, kontrollin dhe zhvillimin e efektshmërisë së masave të marra.
10. “Këshillim për HIV/AIDS-in” është bashkëbisedimi në mirëbesim ndërmjet një personi dhe një këshilluesi, i cili synon të përgatisë personin të përballojë pasojat e stresit të mundshëm dhe të marrë vendime, bazuar në informacione për HIV/AIDS-in. Kjo përfshin informimin, edukimin dhe mbështetjen psiko-sociale, të cilat i mundësojnë personit të jetojë me HIV-AIDS dhe të mos përhapë më tej infeksionin.
11. “Testim për HIV-in” është diagnoza laboratorike, që kryhet në mostrat e gjakut ose të lëngjeve të tjera biologjike të një personi, nëpërmjet të cilave vërtetohet statusi i tij lidhur me infeksionin HIV.
12. “HIV pozitiv” është rezultati i testimit të gjakut apo i lëngjeve të tjera biologjike, ku është zbuluar prania e virusit apo e antitropave anti-HIV, nëpërmjet të cilit vërtetohet se personi është i infektuar me HIV.
13. “Grup edukativ shoqëror” është një grup i caktuar njerëzish, me karakteristika të përbashkëta, si mosha, gjinia, niveli arsimor etj. që, me punë informuese dhe edukuese, sjell ndryshime në njohuritë, qëndrimet, besimin, sjelljen ndërmjet vetë anëtarëve të grupit.
14. “Grup i lëvizshëm” është grupi i popullsisë që, rregullisht, jeton larg nga familja dhe që ndryshon vendin e banimit dhe të punësimit.
15. “Masa ndërhyrëse për pakësimin e dëmit për parandalimin e transmetimit të HIV-it” janë informimi, nxitja e përdorimit të mbrojtësve, gjilpërave dhe shiringave njëpërdorimshe nga përdoruesit e drogave me injektim, trajtimi me terapi zëvendësuese pas drogimit dhe të tjera masa ndërhyrëse për reduktimin e dëmit, për parandalimin e transmetimit të HIV-it.
16. “Masa të parandalimit universal” është tërësia e procedurave dhe e rregullave, për parandalimin e infeksioneve, me origjinë nga gjaku dhe lëngjet biologjike.

17. “Ndhimë shoqërore” është ndihma në shërbime ose në të holla, që i jepet një personi me HIV/AIDS.

18. “Trajtim specifik” përfshin ato barna, që shërbejnë për trajtimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it.

Neni 4

Parimet e parandalimit dhe të kontrollit të HIV/AIDS-it

Parimet e parandalimit dhe të kontrollit të HIV/AIDS-it janë:

1. Ndërthurja e masave financiare, psiko-sociale, teknike, mjekësore dhe shkencore për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it, përmes informimit, edukimit dhe komunikimit për ndryshimin e sjelljes së individëve.
2. Bashkëpunimi ndërsektorial dhe përfshirja e shoqërisë në parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it në programet e zhvillimit shoqëror dhe ekonomik.
3. Ndërthurja e masave për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it me masat për parandalimin dhe kontrollin e abuzimit me drogat dhe punonjësit e seksit, kontrollin e infeksioneve spitalore dhe atyre të transmetuara nëpërmjet gjakut dhe lëngjeve biologjike për reduktimin e dëmit.
4. Reduktimi i stigmës dhe i diskriminimit të personave të infektuar me HIV dhe të anëtarëve të familjeve të tyre, krijimi i lehtësive për personat e infektuar me HIV dhe familjet, me synim përfshirjen e tyre në jetën shoqërore.

Neni 5

Politikat shtetërore për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it

Politikat shtetërore për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it përfshijnë:

1. Nxitjen e organizatave dhe të individëve të bashkëpunojnë dhe të mbështesin, me të gjitha format, parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it.
2. Nxitjen e subjekteve publike ose private për të trajnuar dhe punësuar personat e infektuar me HIV dhe anëtarët e familjeve të tyre, si dhe për të investuar për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it.
3. Bashkërendimin e burimeve për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it, në përshtatje me kushtet kombëtare ekonomiko-shoqërore dhe situatën epidemike të HIV/AIDS-it në çdo periudhë.
4. Mbështetjen e kërkimeve shkencore, si dhe transferimin e teknologjive, për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it.
5. Mbështetjen për parandalimin dhe kontrollin e transmetimit nga nëna te fëmija dhe mbështetjen e personave që jetojnë me HIV/AIDS.
6. Marrjen e masave të gjithanshme për të garantuar gjak të sigurt.

Neni 6

Menaxhimi për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it

1. Ministria e Shëndetësisë është institucioni kryesor përgjegjës për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it.

2. Ministria e Shëndetësisë bashkërendon punën me ministrinë dhe institucionet përgjegjëse shtetërore, për kryerjen e menaxhimit shtetëror për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it.
3. Ministri i Shëndetësisë përcakton, me akte nënligjore, mënyrat e parandalimit, të diagnostikimit dhe trajtimit të infeksionit nga HIV-i, si dhe të kontrollit për HIV-in të lëngjeve biologjike e të indeve, që përdoren për diagnostikim terapeutik ose shkencor.
4. Njësitë e qeverisjes vendore duhet të përfshijnë në veprimtarinë e tyre marrjen e masave dhe shërbimeve për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it.

Neni 7

Subjektet përgjegjëse për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it

1. Institucionet përgjegjëse shtetërore kanë detyrë hartimin e politikave, zbatimin e ligjit, informimin e vazhdueshëm, si dhe zbatimin e programeve të veprimit, për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it.
2. Familjet kujdesen për zbatimin e masave për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it.

Neni 8

Të drejtat dhe detyrimet e personave që jetojnë me HIV/AIDS

1. Personat që jetojnë me HIV/AIDS gëzojnë këto të drejta:
 - a) kujdesin shëndetësor, barnat për mjekim, ambulator ose spitalor, falas në institucionet shëndetësore publike;
 - b) arsimimin në të gjitha nivelet e sistemit arsimor, publik ose privat;
 - c) punësimin, në përshtatje me kërkesat e vendit të punës;
 - ç) konfidencialitetin për infektimin e tyre me HIV/AIDS;
 - d) refuzimin e trajtimit dhe të ekzaminimit mjekësor, kur janë duke marrë trajtim të plotë për AIDS;
 - dh) integrimin në komunitet dhe shoqëri;
 - e) transportin falas për në qendrat e trajtimit dhe të kujdesit;
 - ë) të drejta të tjera, të parashikuara nga ky ligj dhe ligje të tjera në fuqi.
2. Personat që jetojnë me HIV/AIDS kanë këto detyrime:
 - a) zbatimin e masave për parandalimin dhe transmetimin e HIV-it te persona të tjerë;
 - b) informimin për rezultatin e testimit HIV pozitiv të bashkëshortit/bashkëshortes ose bashkëjetuesit/bashkëjetueses;
 - c) detyrime të tjera, të parashikuara nga ky ligj dhe ligje të tjera në fuqi.

Neni 9

Akte të ndaluara

Akte të ndaluara janë:

1. Transmetimi i qëllimshëm ose shkaktimi i transmetimit të virusit HIV te një person tjetër.
2. Kërcënimi për transmetim të HIV-it te një person tjetër.
3. Stigmatizimi dhe diskriminimi i një personi që jeton me HIV/AIDS.

4. Braktisja nga prindërit e fëmijës së mitur, të infektuar me HIV; braktisja nga kujdestari ligjor i fëmijës, nën kujdestari, të infektuar me HIV.
5. Bërja publike e emrit, adresës dhe pamjes (imazhit) së personit të infektuar me HIV ose zbulimi i informacionit të një personi të infektuar nga një tjetër, pa miratimin e tij, me përjashtim të rastit të përcaktuar në nenin 29 të këtij ligji.
6. Falsifikimi i raportit të infektimit me HIV nga një person, që nuk është i infektuar.
7. Detyrimi për të kryer testimin e HIV-it, me përjashtim të rasteve të përmendura në nenin 29 të këtij ligji.
8. Refuzimi për t'i dhënë trajtim ose ekzaminim mjekësor një personi, që dihet ose dyshohet se është i infektuar me HIV.
9. Transfuzioni i gjakut apo i produkteve të gjakut të infektuar me HIV, transplantimi i pjesëve të ndryshme të trupit të një personi të infektuar me HIV te një person tjetër, kur mjekët kanë dijeni apo të dhëna të mjaftueshme se dhuruesi i gjakut është i infektuar me HIV.
10. Dhënia e avantazheve për kontrollin dhe parandalimin e HIV/AIDS-it për përfitim personal, ose kryerja e veprimeve të paligjshme.
11. Akte të tjera, të ndaluara nga legjislati shqiptar në fuqi.

KREU II

MASAT SHOQËRORE PËR PARANDALIMIN DHE KONTROLLIN E HIV/AIDS-IT

SEKSIONI I

INFORMIMI, EDUKIMI DHE KOMUNIKIMI

Neni 10

Qëllimet dhe kërkesat e informimit, të edukimit dhe komunikimit

1. Informimi, edukimi dhe komunikimi për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it kanë për qëllim rritjen e njohurive për ndryshimin e sjelljeve, të qëndrimeve, si edhe për pakësimin e stigmatizimit dhe të diskriminimit për personat që jetojnë me HIV/AIDS.
2. Informimi, edukimi dhe komunikimi për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it duhet të jenë:
 - a) të saktë, të qartë, të thjeshtë dhe praktikë;
 - b) të përshtatshëm për ata, të cilëve u drejtohet, për shkallën e tyre të edukimit, moshën, gjininë dhe traditat, kulturën, identitetin etnik, fenë, besimet dhe zakonet;
 - c) jodiskriminues dhe pa keqpërdorur informacionet ose pamjet e personave që jetojnë me HIV/AIDS.

Neni 11

Përmbajtja e informimit, edukimit dhe komunikimit për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it

Informimi, edukimi dhe komunikimi për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it duhet të përmbajnë të dhëna për:

1. Mënyrën e infektimit me HIV, rrugët e transmetimit të HIV-it, masat parandaluese e të kujdesit për trajtimin e personave që jetojnë me HIV/AIDS.

2. Ndikimet e HIV/AIDS-in në shëndetin njerëzor dhe zhvillimin e jetës shoqërore-ekonomike të vendit.
3. Të drejtat dhe detyrimet e individëve, të familjeve dhe personave që jetojnë me HIV/AIDS për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it.
4. Testimin, kujdesin, mbështetjen, mënyrat e trajtimit dhe të shërbimit, të përcaktuara për personat që jetojnë me HIV/AIDS.
5. Përgjegjësitë e institucioneve përgjegjëse shtetërore, të njëjve të qeverisjes vendore, organizatave jofitimprurëse ose komuniteteve të ndryshme për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it.
6. Masat për parandalimin e transmetimit të HIV-it.
7. Reduktimin e stigmatizimit dhe të diskriminimit të personave që jetojnë me HIV/AIDS.
8. Politikat shtetërore dhe ligjet për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it.

Neni 12

Grupet e interesuara për informimin, edukimin dhe komunikimin, për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it

1. Cilido ka të drejtë të ketë akses për informimin, edukimin dhe komunikimin, për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it.
2. Grupet e interesuara, që kanë përparësi për informimin, edukimin dhe komunikimin, për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it, janë:
 - a) personat që jetojnë me HIV/AIDS dhe anëtarët e familjeve të tyre;
 - b) përdoruesit e drogave;
 - c) personat, që kanë infeksione seksualisht të transmetueshme;
 - ç) meshkujt, që kryejnë marrëdhënie seksuale me meshkuj;
 - d) punonjëset e seksit;
 - dh) grupet e lëvizshme të popullsisë;
 - e) gratë shtatzëna;
 - ë) të rinjtë.

Neni 13

Institucionet përgjegjëse për informimin, edukimin dhe komunikimin, për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it

1. Institucionet shtetërore përgjegjëse e organizatat jofitimprurëse përgatisin dhe e shpërndajnë informacionin, si dhe realizojnë edukimin dhe komunikimin, për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it, në përputhje me pikën 2 të nenit 10 të këtij ligji.
2. Ministria e Shëndetësisë është përgjegjëse për bashkëpunimin me palët e përfshira në proces, për të siguruar informacion të saktë dhe shkencor për HIV/AIDS-in.
3. Ministria e Shëndetësisë është përgjegjëse për përgatitjen dhe shpërndarjen rregullisht të informacionit në media dhe integrimin e programeve për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it në programe të tjera të informimit dhe të komunikimit.

4. Ministria e Arsimit dhe Shkencës ka për detyrë të fusë në sistemin kombëtar të arsimit program mësimor dhe tekste mësimore, për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it, duke e ndërthurur këtë informacion me edukimin seksual dhe atë të shëndetit riprodhues.
5. Institucionet përgjegjëse shtetërore e realizojnë informimin, edukimin dhe komunikimin, për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it në institucionet e shërbimit social, shtetëror, institucionet rezidenciale të përkujdesit social, institucionet e trajtimit mjekësor, institucionet e edukimit dhe të riedukimit, burgjet dhe vendet e paraburgimit.
6. Radiotelevizioni Publik Shqiptar duhet t' u krijojë hapësira dhe përparësi programeve për informimin, edukimin dhe komunikimin, për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it.

SEKSIONI II

NDËRGJEGJËSIMI I FAMILJES, I ORGANIZATAVE DHE INDIVIDËVE PËR PARANDALIMIN DHE KONTROLLIN E HIV/AIDS-IT

Neni 14

Parandalimi dhe kontrolli i HIV/AIDS-it në familje

1. Familjet kujdesen dhe marrin masa për edukimin e anëtarëve të tyre, për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it.
2. Çiftet, para martesës, apo gruaja shtatzënë, para lindjes së fëmijës, nxiten për kryerjen vullnetarisht të testit të HIV-it.
3. Familjet, që kanë persona që jetojnë me HIV/AIDS, në bashkëpunim me institucionet përgjegjëse shtetërore dhe organizatat që merren me parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it, kujdesen dhe mbështesin këta persona për integrimin e tyre në familje, komunitet dhe shoqëri.

Neni 15

Parandalimi dhe kontrolli i HIV/AIDS-it në vendin e punës

1. Punëdhënësi ka detyrë:
 - a) të bashkëpunojë për informimin, edukimin dhe komunikimin e vazhdueshëm të punonjësve, me synim parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it, antistigmatizimin dhe antidiskriminimin e personave me HIV/AIDS;
 - b) të krijojë kushte të favorshme pune për shëndetin dhe kualifikime profesionale për punonjësit që jetojnë me HIV/AIDS;
 - c) të lehtësojë pjesëmarrjen e punëmarrësve në veprimtaritë për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it;
 - ç) të zbatojë përgjegjësi të tjera, sipas dispozitave ligjore në fuqi.
2. Punëdhënësit i ndalohej:
 - a) të detyrojnë punëmarrësin të ndryshojë vendin e punës, apo të kalojë te një punëdhënësi tjetër, për shkak se është me HIV/AIDS;
 - b) të kundërshtojë rritjen e pagës, ngritjen në detyrë të punëmarrësit ose t' i mohojë të drejtat ligjore, të lidhura me punën, për shkak se është me HIV/AIDS;

c) të kërkojë, në dokumentacionin që shoqëron kërkesën për punësim, rezultatin e testimit të HIV-it, ose të kundërshtojë marrjen në punë të një personi që jeton me HIV/AIDS, përveç rastit të përmendur në pikën 3 të nenit 28 të këtij ligji.

Neni 16

Detyrimi i institucioneve arsimore, publike ose private

1. Në rastet kur nxënësi apo studenti është me HIV/AIDS, institucioneve arsimore, publike ose private, nuk u lejohet:
 - a) të kundërshtojnë pranimin e tij në institucion;
 - b) të marrin masë disiplinore ose ta përjashtojnë atë nga institucioni për shkak të HIV/AIDS-it.
2. Institucionet arsimore, publike ose private, nuk duhet të bëhen pengesë për nxënësin ose studentin, që të kryejë testimin e HIV-it ose të marrë rezultatin e tij.

Neni 17

Parandalimi dhe kontrolli i HIV/AIDS-it në grupet e lëvizshme të popullsisë

1. Njësitë e qeverisjes vendore kanë për detyrë organizimin e informimit të vazhdueshëm, për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it, për grupet e lëvizshme të popullsisë.
2. Personat fizikë dhe juridikë, në bashkëpunim me institucionet vendore shtetërore, të ngarkuara për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it, kanë detyrë të përcjellin informim të vazhdueshëm, si dhe të zbatojnë kufizimin e masave dëmtuese për transmetimin e infeksionit HIV.
3. Institucionet shëndetësore në nivel vendor, në pikat kufitare kanë detyrë të organizojnë në pikat hyrëse, dalje ose në transit, informimin e vazhdueshëm për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it.

Neni 18

Parandalimi dhe kontrolli i HIV/AIDS-it nga njësitë e qeverisjes vendore

Njësitë e qeverisjes vendore kanë detyrë:

- a) të organizojnë informim të vazhdueshëm, për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it, si dhe veprimtari edukuese për kujdesin dhe mbështetjen e personave që jetojnë me HIV/AIDS;
- b) të mbështesin dhe të kujdesen për personat që jetojnë me HIV/AIDS e familjet e tyre, duke lehtësuar integrimin në komunitet dhe shoqëri, nëpërmjet programeve dhe shërbimeve të caktuara.

Neni 19

Parandalimi dhe kontrolli i HIV/AIDS-it në institucionet e arsimit, të riedukimit, institucionet e trajtimit mjekësor, institucionet rezidenciale të përkujdesit social, burgjet dhe vendet e paraburgimit

1. Personat përgjegjës në institucionet e edukimit, të riedukimit, institucionet e trajtimit mjekësor, institucionet rezidenciale të përkujdesit social, në burgjet dhe vendet e paraburgimit kanë detyrë:

a) të organizojnë informim të vazhdueshëm për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it;

b) të kujdesen, të këshillojnë dhe të trajtojnë personat që jetojnë me HIV/AIDS, të cilët qëndrojnë në këto institucione.

2. Rregullat për parandalimin e transmetimit të HIV-it, në institucionet e përmendura në pikën 1 të këtij neni, si dhe për kujdesin, këshillimin dhe trajtimin e personave që jetojnë me HIV/AIDS në këto institucione përcaktohen me vendim të Këshillit të Ministrave.

Neni 20

Pjesëmarrja e organizatave jofitimprurëse në parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it

Shteti nxit dhe mbështet organizatat jofitimprurëse, si dhe organizatat e tjera të ndërmarrin veprimtari humanitare dhe bamirësie për përkujdesjen dhe trajtimin e personave që jetojnë me HIV/AIDS, si dhe çdo lloj veprimtarie tjetër, që ka si qëllim parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it.

Neni 21

Pjesëmarrja e personave të infektuar me HIV në parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it

1. Personat e infektuar me HIV kanë të drejtë të marrin pjesë në veprimtaritë për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it.

2. Shteti nxit dhe ndihmon personat e infektuar me HIV të marrin pjesë:

a) në grupe edukimi bashkëmoshatarësh, klube dhe forma të tjera veprimtarish, të organizuara nga personat e infektuar me HIV, në përputhje me përcaktimet e këtij ligji;

b) në veprimtari informuese për masat që duhen marrë për reduktimin e dëmit dhe parandalimin e HIV/AIDS-it;

c) në veprimtari për përkujdesjen dhe mbështetjen e personave të tjerë të infektuar me HIV;

ç) në formulimin e programeve, të politikave dhe ligjeve për HIV/AIDS-in;

d) në çdo lloj veprimtarie tjetër, që lidhet me parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it.

SEKSIONI III

**MASA TË TJERA SHOQËRORE PËR PARANDALIMIN
DHE KONTROLLIN E HIV/AIDS-IT**

Neni 22

Masat ndërhyrëse për parandalimin e transmetimit të HIV-it

Masat ndërhyrëse për parandalimin e transmetimit të HIV/AIDS-it zbatohen në grupet me sjellje me rrezikshmëri të lartë, nëpërmjet programeve dhe projekteve të përshtatshme me kushtet shoqërore dhe ekonomike.

Neni 23

Këshillimi për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it

1. Cilido ka të drejtë të përfitojë shërbime këshillimi për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it.
2. Institucionet shëndetësore dhe institucionet shoqërore, publike ose private, kanë për detyrë të sigurojnë këshillimin për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it, në përputhje me rregulloret e Ministrisë së Shëndetësisë.
3. Këshillimi, para dhe pas testimit, për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it, bëhet në përputhje me parashikimet e nenit 27 të këtij ligji.

Neni 24

Kujdesi pas ekspozimit ndaj HIV-it

Në rastin e ekspozimit, profesional dhe joprofesional, personave të ekspozuar ndaj HIV-it u sigurohet këshillim dhe trajtim profilaktik për parandalimin e infektimit me HIV.

KREU III

**MASAT MJEKËSORE TEKNIKE PËR PARANDALIMIN
DHE KONTROLLIN E HIV/AIDS-IT**

Neni 25

Mbikëqyrja epidemiologjike dhe raportimi i HIV/AIDS-it

1. Mbikëqyrja epidemiologjike e HIV/AIDS-it përfshin testimin HIV dhe mbikëqyrjen e HIV-it për identifikimin e raportit të përhapjes së tij dhe shpërndarjen e infeksionit HIV/AIDS në grupet e popullsisë, monitorimin e prirjeve të HIV-it në kohën e përhapjes së këtij virusi, identifikimin e grupeve, që kanë sjellje me rrezikshmëri të lartë, infektimin me HIV, për të identifikuar ndryshimet në formën e transmetimit të HIV-it dhe për të parashikuar situatat e përhapjes së infeksionit HIV/AIDS.
2. Institucionet shëndetësore që diagnostikojnë, trajtojnë dhe kujdesen për personat që jetojnë me HIV/AIDS, janë të detyruara të raportojnë rastet pranë strukturave të Institutit të Shëndetit Publik.
3. Ministri i Shëndetësisë miraton, me urdhër, rregulloret për procedurat, mënyrat e mbikëqyrjes epidemiologjike HIV dhe ato të raportimit të HIV/AIDS-it.

Neni 26

Mbikëqyrja sentinel e HIV/AIDS-it

1. Institucioni shëndetësor përgjegjës, gjatë kryerjes së mbikëqyrjes sentinel të HIV/AIDS-it, mund të kryejë teste për HIV-in te grupet, që kanë sjellje me rrezikshmëri të lartë, në përputhje me rregulloret e Ministrisë së Shëndetësisë.

2. Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes sentinel të HIV/AIDS-it, testimet për HIV-in bëhen me metodën anonime të testimit HIV.

3. Personeli dhe institucionet, që kryejnë testimin për HIV, janë përgjegjës për mbajtjen sekret të rezultatit të testimit dhe duhet ta përdorin këtë rezultat vetëm për qëllime të mbikëqyrjes epidemiologjike dhe të kërkimeve shkencore për HIV/AIDS-in.

Neni 27

Këshillimi para dhe pas testimit

1. Këshillimi sigurohet si para dhe pas testimit në çdo rast testimi për HIV-in.

2. Institucionet, që kryejnë testimin për HIV-in, janë përgjegjëse për organizimin e këshillimit para dhe pas testimit.

3. Këshillimi para dhe pas testimit kryhet vetëm nga një personel i trajnuar për këtë qëllim, për këshillimin për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it.

Neni 28

Testimi vullnetar për HIV-in

1. Testimi për HIV-in kryhet në mënyrë vullnetare nga personi që testohet.

2. Testimi vullnetar për HIV-in kryhet falas në institucionet shëndetësore publike.

3. Personi që kërkon, në mënyrë vullnetare, t'i bëhet testimi për HIV-in, duhet të ketë mbushur moshën 18 vjeç dhe të ketë zotësi të plotë për të vepruar.

4. Testimi për HIV-in, për personat nën 18 vjeç ose për personat, të cilëve u është hequr zotësia për të vepruar, kryhet vetëm pas dhënies së lejes me shkrim nga prindi ose kujdestari ligjor.

Neni 29

Testimi i detyrueshëm për HIV-in

1. Dhuruesit e gjakut, dhuruesit e indeve dhe të organeve për transplant, dhuruesit për inseminim artificial janë të detyruar t'i nënshtrohen testimit për HIV-in. Ky testim është i detyrueshëm edhe për personat, për të cilët kërkohet zyrtarisht, me vendim gjyqësor ose me kërkesë të prokurorit.

2. Ministri i Shëndetësisë miraton rregulloret për testimin e detyrueshëm, në raste të caktuara, për qëllime diagnostikimi dhe trajtimi.

3. Shpenzimet për realizimin e testimit HIV, për rastet e parashikuara në pikën 1 të këtij neni, mbulohen nga Buxheti i Shtetit.

Neni 30

Institucionet e testimit për HIV-in, që plotësojnë kushtet për konfirmimin e rasteve me HIV pozitiv

1. Institucionet e licencuara nga Ministria e Shëndetësisë për realizimin e testeve për HIV-in janë përgjegjëse për realizimin dhe konfirmimin e rezultateve për rastet me HIV pozitiv, për të cilat mbajnë përgjegjësi përpara ligjit.

2. Këshilli i Ministrave përcakton kushtet, procedurat dhe rregullat për licencimin e institucioneve përgjegjëse për kryerjen e testimit për HIV-in dhe për konfirmimin e rasteve me HIV pozitiv.

Neni 31

Njoftimi i rezultatit HIV pozitiv të testimit

1. Rezultati HIV pozitiv i testimit u njoftohet vetëm personave të mëposhtëm:

- a) personit të testuar;
- b) bashkëshortit/bashkëshortes ose bashkëjetuesit/bashkëjetueses së personit të testuar, prindërve apo kujdestarit ligjor të personit të testuar, kur ky i fundit është i mitur ose ka humbur zotësinë për të vepruar;
- c) personelit, i cili ka për detyrë të drejtpërdrejtë të merret me këshillimin dhe informimin, për rezultatin HIV pozitiv të testimit, të personave të testuar;
- ç) personave, të cilët janë përgjegjës për përkujdesjen dhe trajtimin e personave të infektuar me HIV, në institucionet shëndetësore, përfshirë shefat e klinikave shëndetësore ose shefat e punonjësve në ato institucione, të cilat kanë detyrë të drejtpërdrejtë trajtimin dhe kujdesin e personave të infektuar me HIV;
- d) drejtorëve, personelit mjekësor dhe kujdestarëve, të cilët kanë detyrë të drejtpërdrejtë të kujdesen për personat e infektuar me HIV, të cilët mbahen në institucionet e trajtimit mjekësor, institucionet riedukuese, rezidenciale të përkujdesit social, burgjet apo vendet e paraburgimit;
- dh) drejtuesve dhe personave të autorizuar të institucioneve të përmendura në pikën 1 të nenit 30 të këtij ligji.

2. Personat e përcaktuar në pikën 1 të këtij neni janë përgjegjës për ruajtjen e sekretit për rezultatin HIV pozitiv të testimit, përveç rasteve të përcaktuara në shkronjën “a” të pikës 1 të këtij neni.

KREU IV

MASA TË TJERA TEKNIKO-MJEKËSORE PËR PARANDALIMIN DHE KONTROLLIN E HIV/AIDS-IT

Neni 32

Transfuzioni i sigurt i gjakut

1. Të gjitha njësitë e gjakut dhe të produkteve të tij nuk duhet ta përdorin gjakun e produktet e tij, të dhuruara për qëllime klinike apo laboratorike, pa iu nënshtruar më parë kontrollit të detyruar për HIV-in, madje edhe në rastet e urgjencës.
2. Për kontrollin e gjakut dhe të produkteve të tij për HIV-in duhet të përdoren reagjentë të kontrolluar dhe të regjistruar, të lejuar me udhëzim të Ministrit të Shëndetësisë.
3. Ministri i Shëndetësisë miraton rregullore të hollësishme për mënyrat e testimit për HIV-in, plotësimin e rezultateve të testimit, ruajtjen dhe shkatërrimin e kampioneve të gjakut, të njërive të gjakut, produkteve të tij dhe materialeve patologjike të infektuara me HIV.

Neni 33

Detyrimi për masat e parandalimit universal në institucionet shëndetësore

Në institucionet shëndetësore, ku kryhen operacione, procedura kirurgjikale apo injeksione, duhet të zbatohen rregullat për masat e parandalimit universal, për parandalimin e transmetimit të HIV-it.

Neni 34

Parandalimi dhe kontrolli i transmetimit të HIV-it
në institucionet e shërbimit social

Institucionet rezidenciale të përkujdesit social, të cilat përdorin injeksione dhe mjete të tjera prerëse dhe shpuese, që rrezikojnë të shkaktojnë gjakrrjedhje te përdoruesit e shërbimit, janë përgjegjëse për zbatimin e rregulloreve të Ministrisë së Shëndetësisë për masat e parandalimit universal.

Neni 35

Parandalimi dhe kontrolli i infeksioneve seksualisht të transmetueshme

1. Parandalimi dhe kontrolli i transmetimit të HIV/AIDS-it bëhet në ndërthurje me parandalimin dhe kontrollin e infeksioneve seksualisht të transmetueshme.
2. Ministri i Shëndetësisë miraton, me urdhër, rregullore për monitorimin e infeksioneve seksualisht të transmetueshme, ku përcaktohen përgjegjësitë e institucioneve mjekësore për bashkëpunimin në kontrollin për transmetimin e HIV-it në rrugë seksuale.

Neni 36

Parandalimi dhe kontrolli i transmetimit të HIV-it nga nëna te fëmija

1. Institucionet shëndetësore kanë detyrë të ofrojnë këshillim dhe testim për HIV-in, për gratë shtatzëna, pas marrjes së pëlqimit, bazuar mbi informim.
2. Institucionet shëndetësore janë të detyruara të marrin të gjitha masat e nevojshme për parandalimin e transmetimit të infeksionit HIV nga nëna te fëmija.
3. Gratë shtatzëna me HIV kanë përparësi në marrjen e informacionit për parandalimin e transmetimit të këtij virusi nga nëna te fëmija.

KREU V

**TRAJTIMI, PËRKUJDESJA DHE MBËSHTETJA
PËR PERSONAT QË JETOJNË ME HIV/AIDS**

Neni 37

Përgjegjësia për sigurimin e trajtimit për personat që jetojnë me HIV/AIDS

1. Institucionet shëndetësore, që kryejnë trajtimin e personave që jetojnë me HIV/AIDS, duhet të plotësojnë të gjitha kushtet e përcaktuara në rregulloret e Ministrisë së

Shëndetësisë, si dhe të realizojnë edukimin dhe informimin e këtyre personave, që ata të kujdesen për veten dhe të parandalojnë transmetimin e virusit HIV te personat e tjerë.

2. Institucionet shëndetësore publike kanë për detyrë të sigurojnë ekzaminimet mjekësore specifike për personat që jetojnë me HIV/AIDS.

3. Personat që jetojnë me HIV/AIDS, të cilët kanë infeksione oportune ose infeksione të tjera, që kanë lidhje me HIV/AIDS-in, duhet të marrin trajtim në institucionet shëndetësore të specializuara për këto infeksione.

4. Ministri i Shëndetësisë nxjerr udhëzime për trajtimin specifik të këtyre personave.

Neni 38

Aksesi në trajtimin specifik

1. Shteti garanton trajtimin specifik falas për personat e infektuar me HIV/AIDS.

2. Këshilli i Ministrave vendos për mënyrën e menaxhimit, të shpërndarjes dhe përdorimit të medikamenteve specifike për HIV/AIDS dhe, në raste emergjence, siguron zbatimin e masave të nevojshme për t'iu përgjigjur kërkesave për këto medikamente.

Neni 39

Dëmshpërblimi në rast infektimi me HIV

Institucionet shëndetësore dëmshpërblejnë personin e infektuar me HIV, sipas legjislacionit në fuqi, në rastet kur ky infektim është pasojë e dhënies së shërbimit shëndetësor ose e zbatimit të procedurave mjekësore.

Neni 40

Ndihma shoqërore për personat që jetojnë me HIV/AIDS

1. Personat nën 18 vjeç, të infektuar me HIV/AIDS, përfitojnë ndihmë shoqërore në të holla ose shërbime, kur ata nuk janë të punësuar.

2. Lloji dhe masa e ndihmës shoqërore, si dhe kriteret e procedurat për shpërndarjen e tyre përcaktohen me vendim të Këshillit të Ministrave.

Neni 41

Kujdesi për personat e infektuar me HIV/AIDS

1. Personat e infektuar me HIV/AIDS duhet të merren në përkujdesje nga familjet e tyre dhe nga institucionet shëndetësore dhe sociale shtetërore.

2. Fëmijët e infektuar me HIV/AIDS, të cilët janë të braktisur dhe ata që kanë humbur lidhjet me familjet e tyre ose aftësinë për të punuar, merren në përkujdesje nga institucionet e shërbimeve sociale shtetërore (institucionet rezidenciale të përkujdesjes sociale) ose private.

3. Organizatat jofitimprurëse apo të çdo lloji tjetër mund të ngrenë institucione rezidenciale për përkujdesje ndaj personave që jetojnë me HIV/AIDS.

KREU VI

KUSHTET PËR GARANTIMIN E ZBATIMIT TË PARANDALIMIT DHE KONTROLLIT TË HIV/AIDS-IT

Neni 42

Burimet financiare për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it

Ministria e Shëndetësisë, në buxhetin vjetor, planifikon një fond të veçantë për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it.

Neni 43

Trajnimi i personave të angazhuar në parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it

1. Personeli që siguron drejtpërdrejt këshillimin, që kryen testimin e HIV-it, ose që siguron kujdesin dhe trajtimin e personave të infektuar me HIV përfiton trajnim.
2. Bashkëpunorëve, vullnetarëve, psikologëve në shkolla, mësuesve, personave të infektuar me HIV dhe familjeve të tyre, që marrin pjesë në parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it, u sigurohet trajnim, për të përmirësuar aftësitë.
3. Ministri i Shëndetësisë përgjigjet për bashkërendimin e punës me Ministrinë e Arsimit dhe Shkencës, Ministrinë e Punës, Çështjeve Sociale dhe Shanseve të Barabarta, Ministrinë e Drejtësisë dhe agjenci të tjera të fushës, për organizimin e trajnimeve të personave të përmendur në pikën 1 të këtij neni.

Neni 44

Bashkëpunimi ndërkombëtar për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it

1. Shtetasit shqiptarë dhe organizatat nxiten për të bashkëpunuar me organizatat vendase dhe të huaja dhe me individë për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it.
2. Ministria e Shëndetësisë siguron bashkërendimin e punës ndërmjet ministrive, administratës vendore dhe agjencive simotra të shteteve në kufi me Shqipërinë, për parandalimin dhe kontrollin e transmetimit ndërkufitar të HIV/AIDS-it.

Neni 45

Sanksionet

1. Kur nuk përbëjnë vepër penale, shkeljet e neneve 9, 15 pika 2, 16 pika 2 e 26 pika 3 të këtij ligji përbëjnë kundërvajtje administrative dhe dënohen me gjobë nga pesëfishi deri në dhjetëfishin e pagës minimale në shkallë vendi.
2. Autoriteti përgjegjës për vënien dhe ekzekutimin e gjobës është Ministria e Shëndetësisë.
3. Procedurat për vënien e gjobës dhe ankimimin rregullohen me ligjin nr.7697, datë 7.4.1993 "Për kundërvajtjet administrative", të ndryshuar.

Neni 46

Nxjerrja e akteve nënligjore

1. Ngarkohet Këshilli i Ministrave që, brenda 6 muajve nga hyrja në fuqi e këtij ligji, të nxjerrë aktet nënligjore në zbatim të neneve 19 pika 2, 30 pika 2, 38 pika 2 dhe 40 pika 2.
2. Ngarkohet Ministri i Shëndetësisë që, brenda 6 muajve nga hyrja në fuqi e këtij ligji, të nxjerrë aktet normative në zbatim të neneve 6 pika 3, 25 pika 3, 29 pika 2, 32 pika 3, 35 pika 2 e 37 pika 3.

Neni 47

Shfuqizime

Ligji nr.8689, datë 16.11.2000 “Për parandalimin e përhapjes së infeksionit HIV/AIDS në Republikën e Shqipërisë”, si dhe të gjitha aktet nënligjore, që bien në kundërshtim me këtë ligj, shfuqizohen.

Neni 48

Hyrja në fuqi

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

Shpallur me dekretin nr.5830, datë 29.7.2008 të Presidentit të Republikës së Shqipërisë,
Bamir Topi